



Conf. cu originalul

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

**Comisia pentru comunitățile de români
din afara granițelor țării**

PROCES-VERBAL

al lucrărilor Comisiei din ziua de 14 septembrie 2017

**Comisia pentru comunitățile de români din afara granițelor țării
și-a desfășurat lucrările în ziua de 14 septembrie 2017**

La lucrările comisiei din ziua de **14 septembrie 2017** au participat 10 deputați din totalul de 14 membri:

Constantin Codreanu (PMP) – președinte, Adrian Matei Dobrovie (USR) – vicepreședinte, Sorin Ioan Roman (PSD) – vicepreședinte, Nicolae Velcea (PSD) – vicepreședinte, Doru Petrișor Coliu (PMP), Angelica Fădor (PNL), Costel Lupașcu (PSD), Nicolae Georgescu (PSD), Daniel Popescu (USR) și Vasile Alin Văcaru (neafiliat).

Au absentat:

Sebastian Valentin Nicolae Radu (PSD) – secretar, Ștefan-Alexandru Băișanu (ALDE), Marilen-Gabriel Pirtea (PNL) și Alexandru Mihai Voicu (PNL).

Au participat în calitate de invitați: din partea Ministerului de Externe, domnul Dănuț Sebastian Neculăescu – secretar de stat și doamnele Adriana Stănescu – Director General, Departament Afaceri Regionale și Loredana Pop – Director Adjunct, Direcția Purtător de Cuvânt și Comunicare, iar din partea Ministerului pentru Români de Pretutindeni au participat doamnele Andreea Păstârnac – Ministru, Cristina Andronic – subsecretar de stat, Raluca Stoica – responsabil pentru relația cu parlamentul, Daniela Teodoru – Secretar General Adjunct și Adriana Dănilă - consilier relații.

Joi, 14 septembrie 2017

Comisia pentru comunitățile de români din afara granițelor țării și-a desfășurat lucrările în ziua de **14 septembrie 2017**, fiind condusă de către domnul deputat Constantin Codreanu.

În urma supunerii la vot a ordinii de zi, punctul 2 al ordinii de zi a devenit punctul 1.

În deschiderea ședinței, domnul președinte Constantin Codreanu a adus în atenția reprezentanților Ministerului Afacerilor Externe (MAE) și a Ministerului pentru Români de Pretutindeni (MpRP) situația alarmantă creată recent de către statul ucrainean în raport cu minoritatea națională română.

În acest context, domnul deputat Constantin Codreanu a adus în discuție conferința de presă care a avut loc în data de 12 septembrie 2017, legată de adoptarea noii Legi a educației, la 5 septembrie 2017, de către Rada Supremă a Ucrainei, lege care, prin articolul său 7, dă startul procesului de lichidare metodică și sistematică a învățământului în limba română.

La această conferință de presă au participat membri ai Comisiei, respectiv domnul Doru Coliu și doamna Angelica Fădor, deputați și membri ai Comisiei, precum și domniile Eugen Popescu, președinte executiv al Fundației Naționale pentru Români de Pretutindeni, Vlad Cubreacov, Secretar General al Federației Organizațiilor Românești din Centrul și Sud-estul Europei, Vasile Tărățeanu, membru de onoare al Academiei române, președinte al Senatului Uniunii Interregionale

„Comunitatea românească din Ucraina” și domnul Marian Clenciu, președinte al asociației culturale „Pro Basarabia și Bucovina”.

După cum a menționat domnul președinte Constantin Codreanu în cadrul Conferinței, în opinia tuturor participanților, este necesară o poziție fermă și cât mai rapidă din partea celor două Camere reunite ale Parlamentului României, întrucât, prin adoptarea noii Legi a educației, Rada Supremă a Ucrainei a trasat o linie a confruntării majorității ucrainene cu minoritățile naționale văzute drept captive ale statului ucrainean și care amenință echilibrul interetnic fragil din diverse regiuni ale statului.

Având în vedere această situație deosebit de gravă, participanții la Conferința de presă consideră necesar ca România, ca stat înrudit, să adopte o poziție oficială prin care să insiste asupra nepromulgării legii și asupra aducerii ei în conformitate cu garanțiile constituționale și angajamentele internaționale ale Ucrainei, în speță, cu cele cuprinse în Tratatul de bază dintre România și Ucraina din 2 iunie 1997.

De asemenea, domnul președinte Constantin Codreanu a mai precizat că sprijinul acordat Ucrainei de către România în parcursul european trebuie condiționat ferm de tratamentul civilizată și respectuos aplicat minorității naționale române la standarde europene, conform garanțiilor constituționale exprese și angajamentelor internaționale ale Kievului.

Față de cele relatate, domnul președinte Constantin Codreanu a dorit să cunoască acțiunile pe care Ministerul Afacerilor Externe (MAE) și Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (MpRP) le vor întreprinde, precum și calendarul pe care îl au.

Doamna Andreea Păstârnac, ministru al MpRP, a menționat că există un calendar dar acesta ține de negocieri, precizând în același timp de existența unui așa-numit calendar de măsuri pe care MpRP dorește să le ia în perioada imediat următoare.

În acest context, doamna ministru Andreea Păstârnac a adus în atenția membrilor Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării și a reprezentanților Ministerului Afacerilor Externe, faptul că, în ședința de Guvern de astăzi, 13 septembrie a.c., a fost aprobată deschiderea centrului de informare al României la Slatina/Solotvino

(Ucraina), ca parte a demersurilor guvernamentale pentru sprijinirea comunităților românești din afara granițelor țării în promovarea și conservarea identității etnice, culturale și lingvistice.

După cum a menționat doamna ministru Andreea Păstârnac, rolul acestor centre de informare, conform Programului de Guvernare, este de a promova interesele României în relația bilaterală de predare a limbii române și a elementelor de cultură și civilizație românească prin elaborarea unor proiecte în domeniul lingvistic și organizarea unor evenimente culturale și de diplomatie publică și culturală, precum și a sărbătorilor naționale.

În ceea ce privește Memorandumul adoptat în ședința de guvern, doamna ministru Andreea Păstârnac a mai precizat faptul că acesta prevede înființarea centrului de la Slatina/Solotvino până la finalul anului, fiind o prioritate asumată de Ministerul pentru Românii de Pretutindeni pentru 2017.

Astfel de unități fiind deschise și la Comrat și Bălți (Republica Moldova) și Ismail (Regiunea Odessa, Ucraina), începând cu anul 2015, alte două centre urmând a fi înființate la Bor (Serbia/Valea Timocului) și Korcea (Albania), zone în care există importante comunități românești.

În ceea ce privește adoptarea noii legi a educației în Ucraina, doamna ministru Andreea Păstârnac a precizat că Ministerul pentru Românii de Pretutindeni urmărește cu îngrijorare evoluția modificărilor în domeniul educației în limba maternă în Ucraina, prin care se prevede introducerea treptată a noului sistem educațional și înlocuirea limbii materne de predare cu cea ucraineană, în licee și facultăți.

În acest context, ministrul Andreea Păstârnac a reiterat importanța învățământului în limba maternă, ca element identitar esențial în rândul comunității românești din Ucraina, una dintre cele mai importante din punct de vedere cultural, istoric și ca pondere geografică.

Ca priorități ale Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, doamna ministru Andreea Păstârnac a adus în atenție susținerea dreptului la păstrarea identității lingvistice a tuturor românilor din Ucraina, precum și sprijinirea asociațiilor românești și a mass-media în limba română care sunt o prioritate a ministerului, asumată atât

prin Programul de Guvernare, cât și prin Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020.

Întrevederea avută cu Ambasadorul Ucrainei în România, a fost un alt punct adus în atenție de către doamna ministru Andreea Păstârnac, urmând ca în perioada imediat următoare să mai aibă o altă întrevedere în care vor fi prezentate diplomatului ucrainean punctul de vedere și solicitările exprimate de asociațiile românești din Ucraina, față de învățământul în limba maternă.

Vizita întreprinsă în Ucraina în perioada 21-22 august 2017, a fost un alt subiect adus în atenție de către doamna ministru Andreea Păstârnac.

După cum a precizat doamna ministru Andreea Păstârnac, agenda întrevederilor bilaterale a cuprins o serie de întâlniri cu ministrul culturii, Evghenii Nâșciuk, ministrul educației naționale și științei, Lilia Grinevici, precum și cu ministrul de externe, Pavlo Klimkin.

Subiectele de importanță majoră abordate în cadrul vizitei de lucru au vizat extinderea cooperării bilaterale și a drepturilor etnicilor români în domeniul educației și al mass-media în limba română, culturii și tuturor aspectelor care țin de identitatea comunității românești.

În cadrul discuțiilor purtate cu ministrul de externe, domnul Pavlo Klimkin, doamna ministru a apreciat interesul statului ucrainean față de problematicile comunității românești, subliniind necesitatea prezervării drepturilor etnicilor români, precum și importanța păstrării identității românești.

Șeful diplomației ucrainene a prezentat și subliniat eforturile întreprinse de statul român pentru dezvoltarea liceului din Sighetul Marmației unde studiază etnici ucraineni, menționându-se, totodată, nivelul foarte bun al relațiilor dintre guvernele celor două țări. Cei doi miniștri au discutat atât aspecte legate de viitoarea inaugurare a Centrului de Informare de la Slatina (Solotvino), în cadrul Primăriei orașului, cât și despre obiectivele Centrului de Informare de la Ismail, ca model de cooperare în plan universitar.

În cadrul întrevederii cu ministrul educației și științei, Lilia Grinevici, s-a convenit valorificarea posibilității de a realiza un program de schimb de experiență pentru elevi și profesori din cele două țări.

În a doua zi a vizitei la Cernăuți, doamna ministru Andreea Păstârnac s-a întâlnit cu reprezentanți ai Administrației Regionale de Stat: guvernatorul regiunii, Oleksandr Fishchuk, vice-primarul orașului, Oleksandr Pascar, precum și cu președintele Consiliului Regional, Ivan Muntean.

Discuțiile au vizat rolul pe care comunitatea românească îl are în ansamblul relațiilor româno – ucrainene din Ucraina, aprofundându-se în același timp posibilitatea realizării de stagii de perfecționare pentru profesori, respectiv schimburi de experiențe.

Un alt subiect adus în atenție de către doamna ministru Andreea Păstârnac a făcut referire la situația școlilor din comuna Mămăliga și susținerea activităților derulate la școala din comuna Mahala.

În privința acțiunilor și calendarului de măsuri ale Ministerului Afacerilor Externe, domnul secretar de stat Dănuț Sebastian Neculăescu a menționat că, în această problemă, coordonarea este importantă la nivel guvernamental, pe agenda MAE aflându-se găsirea unor soluții concrete.

În acest context, domnul secretar de stat Dănuț Sebastian Neculăescu a adus în atenția membrilor Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării și a reprezentanților Ministerului Românilor de Pretutindeni îngrijorarea exprimată de MAE, sub forma unui comunicat, asupra formei adoptată în data de 5 septembrie 2017, de către Rada Supremă a Ucrainei a noii Legi a Învățământului, în special asupra articolului 7 al acesteia, care vizează învățământul în limbile minorităților naționale, reamintind în același timp prevederile potrivit Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, precum și așteptarea ca drepturile persoanelor aparținând minorității române din Ucraina să fie prezervate, subliniind în același timp preocuparea constantă a autorităților române față de această problematică.

De asemenea, domnul secretar de stat Dănuț Sebastian Neculăescu a mai adus în atenție faptul că, în data de 13 septembrie a.c, s-a desfășurat cea de-a VI-a sesiune a plenului Comisiei interguvernamentale mixte româno-ucrainene privind protecția persoanelor aparținând minorităților naționale. Delegația română a fost condusă de secretarul de stat Alexandru Victor Micula și a cuprins

reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, Ministerului Educației Naționale, Ministerului Culturii și Identității Naționale, Departamentului pentru Relații Interetnice, Secretariatului de Stat pentru Culte și ai Uniunii Ucrainenilor din România.

După cum a precizat domnul secretar de stat, unul dintre subiectele abordate a fost adoptarea de către Rada Supremă a proiectului de Lege a Învățământului din Ucraina, la 5 septembrie 2017, așteptându-se un răspuns din partea Comisiei mixte, în cursul zilei de astăzi.

Un alt subiect adus în atenție de către domnul secretar de stat Dănuț Sebastian Neculăescu a fost cel legat de întrevvedereea domnului ministru Teodor Meleșcanu cu omologul din Ucraina.

Deschiderea centrului de informare al României la Slatina/Solotvino (Ucraina), ca parte a demersurilor guvernamentale pentru sprijinirea comunităților românești din afara granițelor țării în promovarea și conservarea identității etnice, culturale și lingvistice, precum și deschiderea celor două școli ucrainene în România, au fost alte puncte aduse în atenție de către domnul secretar de stat Dănuț Sebastian Neculăescu.

În acest context, domnul vicepreședinte Matei Dobrovie a pledat pentru o abordare diplomatică și precaută, așteptând rezultatul comisiei mixte.

În ceea ce privește finanțarea, domnul vicepreședinte Matei Dobrovie a dorit să știe cum se va desfășura finanțarea pentru profesorii de limbă română din Ucraina.

În acest context, doamna ministru Andreea Păstârnac a menționat că programul de finanțarea se va desfășura în doua etape: prima făcând referire la limba română, educație și comunicare, și cea de-a doua la mass-media în limbă română.

În ceea ce privește limba română, educație și comunicare, doamna ministru Andreea Păstârnac a menționat că din totalul de proiecte finanțate, 15% sunt proiectele de limbă română pentru Ucraina, pe partea de refinanțare fiind aprobate 6 proiecte.

Ca urmare a vizitei întreprinse la Cernăuți, doamna ministru Andreea Păstârnac a menționat că a fost foarte clar că finanțările trebuie să continue.

Pe parte culturală, doamna ministru Andreea Păstârnac a adus în atenția membrilor Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării și a reprezentanților Ministerului Afacerilor Externe despre taberele ARC, în aceste context menționând participarea în acest an a copiilor români cu merite deosebite la învățătură din Ucraina.

În acest context, doamna ministru Andreea Păstârnac, a precizat că actualmente, Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni și Legea nr.321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nu dau posibilitatea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni să aloce buget imediat pentru finanțări.

Având în vedere cele relatate, doamna ministru Andreea Păstârnac a solicitat membrilor Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării sprijin pentru a crea un cadru legislativ pe Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni și a Legii nr.321/2006 privind regimul acordării finanțărilor, pentru a avea instrumente legislative care să dea posibilitatea ajutorării imediate.

În opinia doamnei ministru Andreea Păstârnac, aceste modificări vor permite flexibilizarea acestor finanțări prin acordare de granturi și stabilirea de priorități geografice și tematice, încurajând participanții să depună cât mai multe aplicații.

Sistemul de înfrățire între școlile cu predare în limba română în Ucraina și școlile românești, precum și sprijinirea comunității de români din Ucraina au fost alte subiecte aduse în dezbatere de către doamna ministru Andreea Păstârnac.

Problema descentralizării în Ucraina a fost un alt subiect adus în atenție de către domnul vicepreședinte Matei Adrian Dobrovie, exprimându-și îngrijorarea asupra faptului că în acest context, mai multe sate mici românești se pot comasa într-o comunitate mare.

Față de cele relatate, doamna ministru Andreea Păstârnac a precizat că noua structură administrativă va introduce limba ucraineană ca limbă de bază, rămânând ca la cererea părinților, limba română să devină opțională ca și limba engleză.

Domnul Vlad Cubreacov, Secretar General al Federației Organizațiilor Românești din Centrul și Sud-estul Europei, a avut o sugestie pentru domnul secretar de stat Dănuț Sebastian Neculăescu.

Întrucât Constituția Ucrainei și legislația națională din această țară cuprind noțiunea de „popoare autohtone”, făcând o distincție netă între „minoritățile naționale” și „popoarele autohtone”, iar comunitatea autohtonă românească din Ucraina revendică, alături de alte comunități naționale autohtone, recunoașterea oficială a statutului de popor autohton, formator al statului ucrainean alături de poporul ucrainean, domnul Vlad Cubreacov, sugerează că poate ar fi cazul să se ia în calcul o eventuală negociere cu partea ucraineană fie a unui Protocol adițional la Tratatul de bază din 1997, fie a unui Acord separat, care să prevadă expres că românii din Ucraina sunt un popor autohton în sensul prevăzut de Constituția și legile Ucrainei.

De asemenea, domnul Vlad Cubreacov, a mai menționat faptul că, Articolul 92 al Constituției Ucrainei statuează că sunt stabilite exclusiv prin legile Ucrainei “drepturile popoarelor autohtone și ale minorităților naționale” (p. 3) și “modul de utilizare a limbilor” (p. 4), iar articolul 119 stabilește că “organele administrației locale de stat asigură în respectivele teritorii” “aplicarea programelor regionale și de stat în domeniul dezvoltării social-economice și culturale, a programelor de protecție a mediului, precum și, în locurile de viațuire compactă a popoarelor autohtone și a minorităților naționale, a programelor privind dezvoltarea lor național-culturală”.

După cum a precizat domnul Vlad Cubreacov, sugestia vine în contextul necesității de a plasa comunitatea românească din Ucraina sub incidența unor instrumente juridice universale, adoptate de ONU, nu doar sub incidența unor instrumente europene cum sunt Convenția-cadru cu privire la minorități și Carta Europeană a limbilor regionale sau minoritare.

De asemenea, domnul Vlad Cubreacov a mai precizat faptul că statutul de popor autohton recunoscut în cazul comunității românilor din Ucraina ar permite nu doar studierea limbii române ca materie în școli, ci studierea tuturor materiilor în limba română.

Domnul secretar de stat al MAE Dănuț Sebastian Neculăescu a transmis că va ține cont de aceste aspecte și se va documenta astfel încât să fie luate cele mai potrivite măsuri în folosul minorității române din Ucraina.

Votul final asupra Metodologiei privind organizarea Congresului Românilor de Pretutindeni, l-a constituit următorul punct al ordinii de zi.

Domnul președinte Constantin Codreanu, a dat cuvântul domnului deputat Doru-Petrișor Coliu pentru a continua dezbaterile pe amendamente.

Amendamentele domnului deputat Doru-Petrișor Coliu au făcut referire la perioada și durata de organizare a Congresului Românilor de Pretutindeni, la cheltuielile privind organizarea și desfășurarea Congresului Românilor de Pretutindeni, în acest context fiind incluse transportul și cazarea delegaților la Congres, precum și la furnizarea de informații de către Consiliul Românilor de Pretutindeni la cererea Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputaților și/sau la cererea Comisiei românilor de pretutindeni din Senat - referitoare la activitatea întreprinsă, la problemele cu care se confruntă românii de pretutindeni precum și modul de realizare și aplicare a programelor destinate comunităților românești.

Membrii Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării au hotărât cu majoritate de voturi, avizarea favorabilă a Metodologiei privind organizarea Congresului Românilor de Pretutindeni.

O formă votată și aprobată în cadrul Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării a fost transmisă și Comisiei pentru românii de pretutindeni din Senat cu rugămintea de a organiza ședința pentru votul final asupra Metodologiei în funcție de disponibilitatea membrilor senatori.

Ședința Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării a continuat cu dezbaterile asupra Proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.86/2016, privind instituirea centrelor comunitare românești.

Proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr.86/2016 privind instituirea centrelor comunitare românești în străinătate, act normativ care nu a putut fi aplicat, ca

urmare a reformelor administrative ulterioare intrării sale în vigoare, fiind necesară adaptarea la noua structură instituțională.

Membrii Comisiei au examinat proiectul de lege, expunerea de motive și avizul favorabil cu observații și propuneri ale Consiliului Legislativ.

Pentru a da o mai multă claritate proiectului de lege, membrii Comisiei au avut în vedere stabilirea unui număr minim de cetățeni de la care comunitatea este considerată semnificativă, stabilirea unor criterii obiective când se are în vedere înființarea unui centru comunitar românesc, angajarea cu prioritate a persoanelor ce fac parte din comunitățile românești din zona respectivă, precum și organizarea, la cererea organizațiilor reprezentative sau din oficiu, a unor sesiuni de informare privind drepturile și responsabilitățile cetățenilor români în statul-gazdă ori legislația aplicabilă în statul-gazdă și/sau în România în domeniul de interes pentru cetățenii români.

În urma examinării Proiectului de Lege și a opiniilor exprimate, deputații prezenți la lucrări au hotărât, cu unanimitate de voturi, să supună plenului Camerei Deputaților adoptarea *Proiectului de lege* pentru modificarea și completarea Legii nr.86/2016 privind instituirea centrelor comunitare românești în străinătate, cu amendamente admise.

**PREȘEDINTE,
Constantin CODREANU**

**SECRETAR,
Sebastian Valentin RADU**

**SECRETAR,
Nicolae Daniel POPESCU**

Expert parlamentar,
Mona-Valentina ALESANDRU